

U Z N E S E N I E

Najvyšší súd Slovenskej republiky v právnej veci žalobcu **Z. C.**, bývajúceho vo V., zastúpeného JUDr. P. P., advokátom so sídlom v B., proti žalovanému **H. s.r.o.**, so sídlom v R., IČO: X., zastúpenému JUDr. A. M., advokátom so sídlom v R., **o zaplatenie 2 443,23 € (73 605 Sk) s príslušenstvom**, vedenej na Okresnom súde Rimavská Sobota pod sp. zn. RA 1 C 591/1999 a predtým na Okresnom súde Revúca pod sp. zn. 1 C 591/1999, na dovolanie žalobcu proti rozsudku Krajského súdu v Banskej Bystrici z 24. marca 2009 sp. zn. 14 Co 149/2008, takto

r o z h o d o l :

Najvyšší súd Slovenskej republiky rozsudok Krajského súdu v Banskej Bystrici z 24. marca 2009 sp. zn. 14 Co 149/2008 **z r u š u j e** a vec vracia tomuto súdu na ďalšie konanie.

O d ô v o d n e n i e

Okresný súd Revúca rozsudkom zo 16. novembra 2004 č.k. 1 C 591/1999-122 zastavil konanie v časti o zaplatenie 6 905 Sk so 17,6 % úrokom z omeškania od 1. júna 1999 do zaplatenia, žalovaného zaviazal zaplatiť do 3 dní žalobcovi 66 700 Sk so 17,6 % úrokom z omeškania podľa špecifikácie uvedenej vo výroku rozsudku a nahradiť mu v tej istej lehote trovy konania 61 742 Sk. V odôvodnení uviedol, že sumy, ktoré žalovaný odvádzal žalobcovi v rokoch 1997 a 1998 v celkovej výške 66 700 Sk na osobný účet žalobcu na základe dodatkov č. 1 a 2 k pracovnej zmluve uzavretých 1. apríla 1998, predstavujú časť jeho čistej mzdy, na vyplatenie ktorých má žalobca nárok. Tento záver vyvodil najmä z listiny označenej „Firemné sporenie“, z ktorej vyplýva, že od 1. februára 1997 sa obchodnému zástupcovi (ktorú funkciu žalobca vykonával) poukazuje na jeho osobný účet 20 % čistej mesačnej mzdy. Vzal pri tom na zreteľ tiež mzdové listy žalobcu za roky 1997 a 1998, z ktorých mal preukázané, že žalovaná suma je zaradená do položky „ostatné zrážky“, pričom sumy v nej

zahrnuté spolu so sumami uvedenými v položke „sporenie“ tvoria spolu čistú mzdu (na mzdovom liste označenú ako „čistý príjem“); žalobcovi bola vyplatená len časť čistej mzdy uvedená v položke „sporenie“. Dodatok č. 1 k pracovnej zmluve, v ktorom sa žalobca zaviazal, že po dobu 12 mesiacov od skončenia pracovného pomeru u žalovaného nebude samostatne podnikat' v odbore, ktorého predmet činnosti je porovnateľný s predmetom činnosti žalovaného (čl. III), považoval súd v tejto časti za neplatný v zmysle § 242 ods. 1 písm. c/ Zákonníka práce (zákona č. 65/1965 Zb. – ďalej len „Zákonník práce“), lebo týmto právnym úkonom sa žalobca vopred vzdal svojich práv. Za neplatný považoval aj dodatok č. 2 k pracovnej zmluve o zriadení osobného účtu mzdy v zmysle § 113 Zákonníka práce - tento právny úkon sa podľa právneho názoru súdu svojím obsahom prieči zákonu (§ 242 ods. 1 písm. a/ Zákonníka práce), lebo neobsahuje náležitosti uvedené v § 113 ods. 2 Zákonníka práce. Poukázal tiež na to, že zrážky na osobný účet mzdy žalobcu boli vykonávané od júla 1997 a dodatok č. 2 k pracovnej zmluve bol uzavretý až 1. apríla 1998, z čoho vyvodil, že zrážky zo mzdy žalobcu boli v období od júla 1997 do 31. marca 1998 vykonávané bez právneho dôvodu. K dôvodom, pre ktoré žalovaný nevyplatil žalobcovi zvyšnú časť mzdy (vo výške 66 700 Sk), súd uviedol, že žalovaný nepreukázal porušenie obchodného tajomstva žalobcom. Skutočnosť, že žalobca podnikal s predmetom činnosti obdobným ako je predmet podnikania žalovaného, nepovažoval súd za právne irelevantnú, pretože dodatok č. 1 k pracovnej zmluve v bode III je neplatný. Nárok žalobcu považoval za dôvodný aj v časti príslušenstva a jeho priznanie odôvodnil ustanovením § 256 ods. 2 Zákonníka práce. O náhrade trov konania rozhodol podľa § 142 ods. 2 O.s.p.

Krajský súd v Banskej Bystrici na odvolanie žalovaného rozsudkom z 22. marca 2005 sp. zn. 17 Co 52/2005 rozsudok súdu prvého stupňa v napadnutej časti vo veci samej zmenil tak, že žalobu zamietol; v časti o náhrade trov konania rozsudok zmenil tak, že žalobcu zaviazal zaplatiť žalovanému trovy konania 10 030 Sk v lehote 3 dní. V odôvodnení rozsudku poukázal na rozdiel medzi mzdou a odmenou za prácu a uviedol, že odmena za prácu zahŕňa nielen mzdu, plat, ale aj odstupné, provízie, podiely na zisku, tantiémy ako i ďalšie formy odmeny. Bol toho názoru, že sumy, ktoré žalovaný ukladal na osobný účet žalobcu na základe dodatku č. 2 k pracovnej zmluve boli časťou odmeny za prácu, pričom nárok na ne vznikol až pri splnení určitých dohodnutých podmienok zo strany žalobcu. Týmito podmienkami bolo dodržiavanie firemného tajomstva a skutočnosť, že žalobca nebude samostatne podnikat' v odbore a nezamestná sa u zamestnávateľa, ktorého predmet činnosti je porovnateľný s predmetom podnikania žalovaného po dobu 12 mesiacov od skončenia pracovného pomeru.

Keďže žalovaný tvrdil, že tieto podmienky žalobca nedodržel a toto tvrdenie žalobca ani nepoprel, dospel k záveru, že na sumy, ktoré žalovaný uložil žalobcovi na osobný účet ako „morálne ohodnotenie“, nevznikol žalobcovi nárok z dôvodu nesplnenia podmienok na ich výplatu. Vzhľadom na to rozsudok prvostupňového súdu v napadnutej časti vo veci samej zmenil a žalobu zamietol.

Uvedený rozsudok Krajského súdu v Banskej Bystrici napadol žalobca dovolaním. Najvyšší súd Slovenskej republiky rozsudkom z 31. januára 2007 sp. zn. 3 Cdo 263/2005 napadnutý rozsudok zrušil a vec vrátil odvolaciemu súdu na ďalšie konanie s odôvodnením, že Krajský súd v Banskej Bystrici si pre odlišné hodnotenie dôkazov v zmysle § 132 O.s.p. nezadovážil rovnocenný podklad, čím zaťažil svoje rozhodnutie a konanie, ktoré mu predchádzalo, procesnou vadou v zmysle § 241 ods. 2 písm. b/ O.s.p. I keď táto vada nebola v dovolaní výslovne namietaná, dovolací súd na ňu musel prihliadnuť (§ 242 ods. 1 O.s.p.).

Krajský súd v Banskej Bystrici v ďalšom konaní rozsudkom zo 17. apríla 2007 sp. zn. 13 Co 33/2007 napadnutý rozsudok v časti, ktorej bolo vyhovené žalobe zmenil tak, že žalobu zamietol. Rozhodol tiež o náhrade trov konania. Rozhodnutie vo veci samej odôvodnil tým, že žalobca v konaní nepreukázal svoje tvrdenie, že mu patria peňažné prostriedky vedené žalovanou na účte s názvom „Z. C.“ a že ide o zložku jeho mzdy, na ktorú má nárok. Žalobca napriek výzve súdu nešpecifikoval petit žaloby a poukazoval len na neplatnosť právnych úkonov (dodatkov k pracovnej zmluve), pričom nevysvetlil, na základe akého právneho titulu uplatňuje svoje nároky v konkrétnej výške za jednotlivé mesiace. Nepreukázal, že žalovaným mesačne odvádzané čiastky na osobný účet s jeho menom tvorili súčasť (20 %) jeho čistej mzdy. Akékoľvek stotožnenie dokladu „Firemné sporenie“ s článkom 13 pracovného poriadku, ktorý hovorí o osobnom účte zamestnanca, nie je zatiaľ možné. Navyše, doklad „firemné sporenie“ mal byť v platnosti od 1. februára 1997, pričom dodatky, na základe ktorých žalovaná zriadila osobný účet žalobcu, sú z 1. apríla 1998. Ak sú tieto dodatky neplatné, bolo na žalobcovi, aby preukázal, že prostriedky na účte sú zložkou jeho mzdy, na ktorú mu vznikol nárok; žalobca ale v konaní nepredložil dôkaz, ktorý by preukázal jeho tvrdenia. Pokiaľ sú ale tieto dodatky platné, nevznikol mu nárok na výplatu uložených súm, lebo porušil záväzok nepodnikať v lehote 12 mesiacov po skončení pracovného pomeru v predmete činnosti žalovanej. Z týchto dôvodov odvolací súd považoval nárok žalobcu za nepreukázaný, a preto rozsudok súdu prvého stupňa v napadnutej časti zmenil tak, že žalobu zamietol.

Vyššie uvedený rozsudok odvolacieho súdu napadol žalobca dovolaním. Najvyšší súd Slovenskej republiky rozsudkom z 29. apríla 2008 sp. zn. 3 Cdo 148/2007 napadnutý rozsudok odvolacieho súdu zrušil a vec mu vrátil na ďalšie konanie. Dovolací súd v odôvodnení zrušujúceho rozhodnutia uviedol, že konštatovanie odvolacieho súdu o tom, že žalobca napriek výzve súdu prvého stupňa v určenej lehote nešpecifikoval petit žaloby nie je opodstatnené, pretože v predchádzajúcom rozsudku odvolacieho súdu (dovolacím súdom skôr zrušenom rozsudku Krajského súdu v Banskej Bystrici z 22. mája 2005 sp. zn. 17 Co 52/2005) nie je takáto zmienka o nerešpektovaní súdnej výzvy na doplnenie žaloby do 10. novembra 2004. Podľa názoru dovolacieho súdu žalobca v konaní dostatočne skutkovo vyjadril a právne vysvetlil, čoho sa domáha. Už v žalobe zreteľne uviedol, že žiada vyplatiť finančné prostriedky, ktoré boli počas trvania pracovného pomeru so žalovaným poukazované na jeho osobný účet (pôvodne išlo o sumu 73 605 Sk, ktorú žalobca znížil čiastočným späťvzatím na č.l. 72 spisu). Skutočnosť, že žalobcovi boli na tento účet „ukladané“ finančné prostriedky, v konaní opakovane potvrdil aj žalovaný (viď napr. č.l. 21 a 38 spisu). Pokiaľ ide o výšku týchto prostriedkov, žalobca pri podaní žaloby poukázal na „Dodatok č. 2 k pracovnej zmluve“ uzavretý 1. apríla 1998, tabuľku („Osobný účet“) obsahujúcu jeho osobné číslo a podrobný časový prehľad o „mesačných prémiech“ a tiež „prémiiach spolu“; záverečný sumár tejto tabuľky uvádza výslednú sumu zhodnú so sumou požadovanou v žalobe. Tvrdil, že nárok na žalobou požadované peňažné plnenie nevyvodzuje z neporušenia záväzkov v zmysle dodatkov č. 1 a 2 k pracovnej zmluve, ale priamo z pracovnej zmluvy (viď č.l. 75 spisu). Obsah spisu (viď napríklad č.l. 61, 71, 75 spisu) svedčí o tom, že žalobca opodstatnenosť svojej žaloby nevyvodzoval len z neplatnosti dodatkov č. 1 a 2 k pracovnej zmluve, ako odvolací súd uvádza v odôvodnení napadnutého rozsudku, ale sčasti aj zo (žalobcom tvrdenej) skutočnosti, že mu určité čiastky boli odvádzané zo mzdy už od júla, resp. augusta 1997 bez akéhokoľvek právneho dôvodu (teda ešte pred uzavretím uvedených dodatkov k pracovnej zmluve uzavretých v roku 1998). V tomto zmysle považoval sčasti za nenáležité a sčasti tiež za predčasné právne úvahy a závery odvolacieho súdu o tom, aké dôsledky mala platnosť a aké neplatnosť uvedených dodatkov pracovnej zmluvy. Dovolací súd poukázal na „Internú smernicu – vnútorný mzdový predpis o odmeňovaní, mzdách a personálnom styku“ žalovaného z 1. júna 1997 (č.l. 103 spisu), ktorá v bode 4.1. predpokladá odvádzanie dohodnutej časti odmeny zamestnanca na jeho osobný účet až po uzavretí dohody o zriadení osobného účtu v zmysle § 113 Zákonníka práce; podľa tohto ustanovenia ale táto dohoda musí byť uzavretá v písomnej forme, inak je neplatná. Obsah

spisu svedčí o tom, že takáto dohoda bola účastníkmi uzavretá až 1. apríla 1998 (viď dodatok č. 2 k pracovnej zmluve). Podľa dovolacieho súdu zostala v napadnutom rozsudku odvolacieho súdu nevyriešená 1/ otázka, či finančné prostriedky odvádzané na osobný účet žalobcu do uvedeného dňa (1. apríla 1998), tvorili za tohto skutkového a právneho stavu (nárokovateľnú) súčasť mzdy žalobcu alebo napriek tomu boli len jeho morálnym ohodnotením a 2/ skutkovo nedoriešené a právne nevyhodnotené zostalo tiež (svedkyňou G. M. nespochybnené – viď č.l. 96 spisu) tvrdenie žalobcu, že finančné prostriedky odvádzané na jeho osobný účet podliehali zdaneniu (č.l. 95 spisu) a že z nich boli vykonávané aj odvody na zdravotné a sociálne poistenie, poistenie v nezamestnanosti a zrážky na preddavky za daň z príjmu (č.l. 139 spisu). V nadväznosti na to zostala nevyriešená a nezodpovedaná tiež otázka, 3/ či zdaneniu a odvodom mohli podliehať finančné prostriedky odvádzané na osobný účet žalobcu, pokiaľ by skutočne tak, ako to tvrdil žalovaný, išlo len o akési morálne ohodnotenie žalobcu.

V ďalšom konaní Krajský súd v Banskej Bystrici po doplnení dokazovania opätovným výsluchom svedkyne G. M. rozsudkom z 24. marca 2009 sp. zn. 14 Co 149/2008 rozsudok Okresného súdu Rimavská Sobota zo 16. novembra 2004, č.k. 1 C 591/1999-122 v časti, v ktorej žalobe vyhovel, zmenil tak, že žalobu zamietol. Žalobcovi uložil povinnosť nahradiť žalovanému trovy konania 1 899,07 € na účet advokáta JUDr. A. M. do troch dní. V odôvodnení uviedol, že mzdové predpisy žalovaného a účtovná evidencia v čase, keď u neho žalobca bol zamestnaný, boli nedostatočné, formulácia jednotlivých ustanovení v internej smernici, pracovnom poriadku, ale aj v dodatkoch k pracovnej zmluve nejednoznačná, umožňujúca viac výkladov. Za tohto stavu odvolací súd považoval za potrebné vychádzať zo základných zásad Zákonníka práce a interpretačného pravidla v jeho článku III, a najmä zo samotnej podstaty Zákonníka práce a zaužívaného výkladu jednotlivých ustanovení tohto zákona. Podľa odvolacieho súdu nebolo v konaní preukázané, že by žalovaný svojvoľne zdržiaval žalobcovi určitú čiastku nárokovateľnej mzdy (mzdy nárokovateľnej podľa mzdových predpisov, pracovného poriadku, pracovnej zmluvy a pod.), ale na tzv. osobný účet mzdy poukazyval žalobcovi čiastku, ktorá mu mohla byť vyplatená za splnenia určitých podmienok ako ocenenie jeho „lojálnosti“. Takéto finančné ocenenie malo zvýšiť zainteresovanosť zamestnanca na ochrane záujmov zamestnávateľa. Aby „know how“ zamestnávateľa nebol zneužívaný, žalovaný si kládol ako podmienku „lojálnosti“, aby zamestnanec sám nepodnikal v odbore činnosti, ktorý je totožný alebo zhodný s jeho činnosťou alebo sa nezamestnal u iného zamestnávateľa, ktorý má podobné alebo rovnaké

zameranie činnosti. Žalobca v tomto smere nesplnil požiadavky zamestnávateľa a túto skutočnosť v priebehu konania sám potvrdil. Pred podpisom dohody o zriadení osobného účtu mzdy žalobcu, t.j. pred 1. aprílom 1998, k odvádzaniu určitých finančných čiastok na tento osobný účet žalobcu došlo od času platnosti mzdového dojednania podľa pracovnej zmluvy o pohyblivých čiastkach podľa systému odmeňovania u žalovaného. Hoci toto dojednanie v pracovnej zmluve je uvedené v kolónke „mzdové dojednania“, z textu vyplýva, že ide o odmeňovanie; nejde teda o mzdu ako ekvivalent za odvedenú prácu. Žalovaný za splnenie podmienok lojálnosti z vlastnej iniciatívy sľúbil žalobcovi mimo mzdy vyplatiť ďalšie sumy a tieto ukladal na účet žalobcu. Žalovaný v snahe urobiť tento prísľub zreteľným, vypracoval písomnosti (zrejme dodatky č. 1 a 2 k pracovnej zmluve), ktoré umožňujú z čiastkových pohľadov rozdielne výklady. K otázkam, ktoré dovolací súd považoval za nevyriešené, odvolací súd po doplnení dokazovania opätovným výsluchom svedkyne G. M. uviedol, že finančné prostriedky odvádzané na osobný účet žalobcu neboli zdaňované, ale boli z nich vykonávané zrážky na preddavky na daň z príjmu; ostatné odvody, t.j. na zdravotné a sociálne poistenie, poistenie v nezamestnanosti, neboli vykonávané. Skutočnosť, že prostriedky odvádzané na „osobný účet žalobcu“ museli byť „zaťažené“ preddavkami na daň z príjmu potvrdila svedkyňa M., ktorá skutočnosť vyplynula aj z vtedy platného zákona č. 286/1992 Zb. Podľa názoru odvolacieho súdu konkrétne finančná čiastka, ktorá je vedená na účte označenom menom zamestnanca bez preukázania, na základe akého konkrétneho predpisu, dohody alebo nariadenia, sa nestáva nárokovateľnou zložkou mzdy. Rozhodnutie o trovách konania odôvodnil § 142 ods. 1 O.s.p. s použitím § 224 ods. 2 O.s.p.

Proti tomuto vyššie uvedenému rozsudku odvolacieho súdu podal žalobca dovolanie, ktoré odôvodnil tým, že rozsudok spočíva na nesprávnom právnom posúdení veci (§ 241 ods. 2 písm. c/ O.s.p). Uviedol, že 23. júna 1997 uzatvoril so žalovaným pracovnú zmluvu a 1. apríla 1998 podpísal dodatok č. 2 k pracovnej zmluve o zriadení osobného účtu mzdy v zmysle ustanovenia § 113 Zákonníka práce. Rovnako ako v predchádzajúcom dovolaní i v tomto znovu poukázal na to, že z dokumentov a správania účastníkov konania je zrejmé, že peňažné prostriedky zadržané na osobnom účte sú časťou jeho mzdy, ktorú žalovaný neoprávnene zadržáva. Toto potvrdila aj svedkyňa M., ktorá v konaní pred súdom prvého stupňa uviedla, že základná a flexibilná mzda tvorili spolu jeho hrubý príjem, z ktorého boli zrazené všetky odvody, preddavky a následne čistá mzda bola rozdelená na väčšiu časť, ktorá bola poukázaná na jeho účet a na menšiu časť, ktorá bola zadržaná na osobnom účte. Tvrdenia svedkyne M. pred odvolacím súdom považoval za účelové, a to vzhľadom na rozpory v jej

výpovediach pred okresným a krajským súdom. Ďalej uviedol, že právny názor odvolacieho súdu ohľadom zdanenia zadržanej mzdy na osobnom účte je v rozpore so stanoviskom Najvyššieho súdu Slovenskej republiky prezentovaným v jeho rozsudku z 29. apríla 2008 sp. zn. 3 Cdo 148/2007, v zmysle ktorého dovolací súd minimálne nepriamo spochybnil možnosť zdanenia morálneho ohodnotenia žalobcu. Právne posúdenie veci odvolacím súdom je aj v rozpore s ustanovením § 113 ods. 2 Zákonníka práce. „I keď je Dodatok č. 2 neplatný, je zrejmé, že sa na osobný účet zriadený na jeho základe, prevádzala časť mojej mzdy. Nakoľko je tento úkon neplatný, nie je daný právny základ na to, aby odporca mne nevyplatil túto zadržanú mzdu v dôsledku porušenia povinnosti z neplatného právneho úkonu, ktorým je uvádzaný Dodatok č. 2 k pracovnej zmluve. Krajský súd rovnako opomenul, že dôvod, pre ktorý bol odporca údajne oprávnený nevyplatiť mi zadržanú časť mzdy (začatie podnikateľskej činnosti) je protiprávny – odporujúci ústavnému právu občana Slovenskej republiky na slobodnú voľbu povolania a výkon podnikateľskej činnosti“. V konaní bola preukázaná neplatnosť dodatku č. 2, preto nie je možné na jeho základe vyvodiť právo žalovaného na nevyplatenie časti mzdy z dôvodu porušenia povinnosti v ňom obsiahnutej. Z uvedených dôvodov žiadal zmeniť rozsudok odvolacieho súdu a zaviazať žalovaného na zaplatenie 2 214,03 € s príslušenstvom podľa špecifikácie uvedenej vo výroku rozsudku súdu prvého stupňa a priznať mu náhradu trov konania. Alternatívne pre prípad, ak by dovolací súd bol toho názoru, že napadnuté rozhodnutie je vecne a právne správne, vzhľadom na dôvody hodné osobitného zreteľa žiadal rozhodnúť o trovách konania v zmysle ustanovenia § 150 O.s.p. a žalovanému náhradu trov konania nepriznať.

Žalovaný sa k dovolaniu žalobcu písomne nevyjadril.

Najvyšší súd Slovenskej republiky ako súd dovolací (§ 10a ods. 1 O.s.p.) po zistení, že dovolanie podal včas účastník konania (§ 240 ods. 1 O.s.p.) zastúpený advokátom (§ 241 ods. 1 O.s.p.) proti rozhodnutiu, ktoré možno napadnúť týmto opravným prostriedkom (§ 238 ods. 1 O.s.p.), preskúmal napadnutý rozsudok bez nariadenia dovolacieho pojednávania (§ 243a ods. 1 O.s.p.) a dospel k záveru, že napadnutý rozsudok treba zrušiť.

Vzhľadom na zákonnú povinnosť vyplývajúcu z § 242 ods. 1 druhá veta O.s.p. dovolací súd najskôr skúmal, či v konaní nedošlo k procesným nesprávnostiam vykazujúcim znaky procesných vád v zmysle § 237 O.s.p.; procesné vady tejto povahy neboli v dovolaní namietané a ani v dovolacom konaní nevyšli najavo.

Dovolací súd ďalej skúmal, či v konaní nedošlo k tzv. inej vade konania majúcej za následok nesprávne rozhodnutie vo veci. Inou vadou konania, na ktorú musí dovolací súd prihliadnuť aj vtedy, ak nie je v dovolaní namietaná, je procesná vada, ktorá na rozdiel od väd taxatívne vymenovaných v § 237 O.s.p. nezakladá zmätočnosť rozhodnutia. Jej dôsledkom je vecná nesprávnosť, ktorej základom je porušenie procesných ustanovení upravujúcich postup súdu v občianskom súdnom konaní. O takú vadu ide tiež v prípade nepreskúmateľnosti rozhodnutia súdu. Podľa právneho názoru dovolacieho súdu došlo v danom konaní k procesnej nesprávnosti vykazujúcej znaky tejto vady.

Tak odôvodnenie rozsudku súdu prvého stupňa, ako aj odôvodnenie rozsudku odvolacieho súdu musí mať náležitosti uvedené v § 157 ods. 2 O.s.p. (§ 211 O.s.p.). Odvolací súd sa v odôvodnení svojho rozhodnutia musí vyporiadať so všetkými rozhodujúcimi skutočnosťami a jeho myšlienkový postup musí byť v odôvodnení dostatočne vysvetlený nielen s poukazom na výsledky vykonaného dokazovania a zistené rozhodujúce skutočnosti, ale tiež s poukazom na prijaté právne závery. Účelom odôvodnenia rozsudku je vysvetliť postup súdu a dôvody jeho rozhodnutia. Odôvodnenie rozhodnutia odvolacieho súdu musí byť zároveň i prostriedkom kontroly v konaní o mimoriadnom opravnom prostriedku. Ak rozsudok odvolacieho súdu neobsahuje náležitosti uvedené v § 157 ods. 2 O.s.p., je nepreskúmateľný.

Z obsahu spisu vyplýva, že účastníci konania uzavreli 23. júna 1997 pracovnú zmluvu s dňom nástupu žalobcu do práce 23. júna 1997 na funkciu pracovník marketingu. V zmysle bodu 4. pracovnej zmluvy označeného „mzdové dojednanie“ bol dohodnutý nástupný plat 6 000 Sk, druhý mesiac 10 000 Sk, ďalšie mesiace 4 000 Sk + pohyblivá čiastka podľa systému odmeňovania vo firme, v bode 5. sa žalovaný okrem iného zaviazal platiť žalobcovi za vykonanú prácu mzdu. Dňa 1. apríla 1998 bol uzavretý dodatok č. 1 k pracovnej zmluve (ďalej len „dodatok č. 1“), v ktorom sa žalobca zaviazal, že po dobu 12 mesiacov od skončenia pracovného pomeru u žalovaného nebude samostatne podnikáť v odbore, ktorého predmet činnosti je porovnateľný s predmetom činnosti žalovaného (čl. III. dodatku č. 1) a tiež dodatok č. 2 k pracovnej zmluve o zriadení osobného účtu mzdy v zmysle § 113 Zákonníka práce (ďalej len „dodatok č. 2“), podľa ktorého sa žalovaný zaviazal prevádzať na osobný účet mzdy žalobcu dohodnutú časť odmeny, ktorá nie je súčasťou základnej mzdy žalovaného podľa vnútorného predpisu (čl. I. dodatku č. 2) s tým, že žalovanému vzniká

nárok na dohodnutú časť odmeny podľa bodu I. (čl. II. dodatku č. 2). V zmysle dohody sa mesačne bude prevádzať dohodnutá časť odmeny na osobný účet, a to v deň inak určený na výplatu mzdy. Výška a výpočet mesačnej časti odmeny je ustanovená vo vnútornom mzdovom predpise (čl. III dodatku č. 2).

Okresný súd Revúca, ktorý rozsudkom zo 16. novembra 2004 č.k. 1 C 591/1999-122 žalobe vyhovel a zaviazal žalovaného zaplatiť žalobcovi 66 700 Sk s príslušenstvom a v časti o zaplatenie 6 905 Sk konanie po späťvzátí žaloby žalobcom v tejto časti zastavil, rozhodol tak po zistení, že zrážky zo mzdy žalobcu za obdobie od júla 1997 do 31. marca 1998 boli žalovaným vykonávané bez právneho dôvodu, keďže dodatok č. 2 bol uzavretý 1. apríla 1998. Dodatok č. 1 v čl. III. považoval za neplatný v zmysle § 242 ods. 1 písm. c/ Zákonníka práce, lebo sa ním žalobca vopred vzdáva svojich práv. Za neplatný považoval aj dodatok č. 2, pretože tento právny úkon sa svojím obsahom prieči zákonu (§ 242 ods. 1 písm. a/ Zákonníka práce), keďže neobsahuje náležitosti uvedené v § 113 ods. 2 Zákonníka práce. Dôvody nevyplatenia zvyšnej časti mzdy uvádzané žalovaným vo výške 66 700 Sk považoval vzhľadom na neplatnosť dodatku č. 1 čl. III. za právne irelevantné a nárok žalobcu za opodstatnený.

Odvolačný súd po poslednom zrušení jeho rozhodnutia (v poradí druhého) dovolacím súdom doplnil dokazovanie opätovným výsluchom svedkyne M., bývalej ekonómky žalovaného a rozsudok súdu prvého stupňa zmenil tak, že žalobu zamietol. Podstatou odôvodnenia jeho rozhodnutia je záver, že žalobcom uplatnený nárok nie je časťou zadrživanej mzdy za vykonanú prácu, ale že ide o finančné prostriedky, ktoré žalovaný žalobcovi poukazoval na tzv. osobný účet mzdy a tieto mohli byť žalobcovi vyplatené len za splnenia určitých podmienok ako ocenenie lojálnosti žalobcu (viď dodatok č. 1, čl. III.). Zadrživanie a odvádzanie určitých finančných čiastok na osobný účet žalobcu pred uzavretím dodatku č. 2 odôvodnil mzdovým dojednaním v pracovnej zmluve uzavretej 23. júna 1997 o pohyblivých čiastkach podľa systému odmeňovania vo firme, z ktorého vyvodil, že ide o zadrživanie odmeny a nie súčasť mzdy. Odvolačný súd však svoj záver o tom, že sa jedná o odmenu bližšie neodôvodnil, zotrval len na konštatovaní, že ide „o odmeňovanie“. Ak odvolačný súd dospel k opačnému záveru ako súd prvého stupňa, mal v záujme presvedčivosti svojho (v poradí piateho) rozhodnutia bližšie vysvetliť celý svoj myšlienkový postup, teda vrátane toho, prečo nepovažuje za správny názor súdu prvého stupňa o bezdôvodnom zadrživaní časti mzdy v období od júla 1997 do 1. apríla 1998.

Nevysvetlil tiež, na základe čoho dospel k záveru, že išlo o zadržiavanie nenárokovateľnej odmeny aj za ďalšie obdobie od 1. apríla 1998, t.j. od uzavretia dodatku č. 2, ktorým došlo k dohode o zriadení osobného účtu mzdy žalobcu podľa § 113 Zákonníka práce, do skončenia pracovného pomeru žalobcu vo februári 1999. V tejto súvislosti sa žiadalo aj objasniť rozdiel v charaktere odvádzaných zrážok pred uzavretím dodatku č. 2 a po jeho uzavretí, vzhľadom na znenie mzdového dojednania v pracovnej zmluve, čo sa myslelo pod pojmom „pohyblivá čiastka podľa systému odmeňovania vo firme“ a znenie dodatku č. 2. Pokiaľ ide o finančné čiastky odvádzané žalovaným na osobný účet mzdy žalobcu v období od uzavretia dodatku č. 2, odvolací súd uviedol, že žalovaný za splnenie podmienok lojálnosti z vlastnej iniciatívy prisľúbil žalobcovi mimo mzdy vyplatiť ďalšie sumy a tie ukladal na účet žalobcu. Ak odvolací súd vyvodzoval svoj názor o nesplnení podmienok lojálnosti žalobcu z dodatku č. 1, vzhľadom na jeho odlišný záver od súdu prvého stupňa, bolo jeho povinnosťou posúdiť ako predbežnú otázku aj platnosť oboch dodatkov k pracovnej zmluve.

V tejto súvislosti dovolací súd dodáva, že pri posudzovaní oboch dodatkov k pracovnej zmluve, je treba vychádzať z toho, že žalobou uplatnený nárok je v danom prípade vyvodzovaný z právneho vzťahu, ktorý má znaky pracovnoprávneho vzťahu a riadi sa predovšetkým Zákonníkom práce, a v tom čase platným zákonom č. 1/1992 Zb. o mzde, odmene za pracovnú pohotovosť a o priemernom zárobku. V rámci pracovného pomeru, o ktorý v danej veci medzi účastníkmi išlo, nemožno žiadny čiastkový právny vzťah medzi účastníkmi pracovného pomeru posúdiť podľa iného než pracovnoprávneho predpisu, lebo Zákonník práce a ďalšie pracovnoprávne predpisy - vzhľadom na ich kogentnú povahu - uplatnenie iného právneho režimu v pracovnoprávnych vzťahoch ani neumožňujú (porovnaj aj rozsudok Najvyššieho súdu Slovenskej republiky z 25. októbra 2000 sp. zn. 4 Cdo 85/2000).

Podľa názoru dovolacieho súdu odvolací súd napriek právnym záverom a pokynom pre jeho ďalší postup, ktoré dovolací zaujal vo svojom ostatnom rozhodnutí, ani po doplnení dokazovania výpoveďou svedkyne M. nevysvetlil dostatočne otázku charakteru finančných prostriedkov odvádzaných na osobný účet žalobcu do 1. apríla 1998, či sa jedná o nárokovateľnú časť mzdy alebo len o morálne ohodnotenie; jeho poukázanie na mzdové dojednanie v pracovnej zmluve (bod 4.) a konštatovanie, že ide o odmeny, nemožno považovať za dostačujúce, ktoré by spĺňalo atribúty stanovené zákonom (§ 157 ods. 2 O.s.p.) pre odôvodnenie rozhodnutia, napriek tomu, že odvolací súd doplnil dokazovanie výsluchom

svedkyne M. (bývalej ekonómky žalovaného). Skutkovo nedoriešené a právne nevyhodnotené naďalej zostalo tvrdenie žalobcu, že finančné prostriedky odvádzané na jeho osobný účet podliehali zdaneniu a že z nich boli vykonávané aj odvody na zdravotné a sociálne poistenie, poistenie v nezamestnanosti a zrážky na preddavky za daň z príjmu. Dovolací súd v tejto súvislosti navyše zistil, že odvolací súd nechal bez povšimnutia a následného odstránenia rozpory vo výpovediach svedkyne M. pri vysvetlení položky „ostatné zrážky“ v porovnaní s jej výpoveďou pred súdom prvého stupňa na pojednávaní 28. septembra 2004 a výpisom z osobného účtu žalobcu na č.l. 6 spisu, keď podľa svedkyne „ostatné zrážky“ z predložených mzdových listov žalobcu za roky 1997 a 1998 sa zhodujú s prehľadom zrazených súm uvedených vo výpise z osobného účtu žalobcu. Absencia vyššie uvedeného vysvetlenia svedčí o tom, že odvolací súd si zrejme dostatočne neuvedomil, že pri zmene rozhodnutia podľa § 220 O.s.p. odvolací súd nahrádza svojím rozhodnutím rozhodnutie súdu prvého stupňa, preto jeho rozhodnutie musí obsahovať úplné a výstižné odôvodnenie. Len takéto rozhodnutie možno označiť za preskúmateľné (§ 157 ods. 2 O.s.p. v spojení s § 211 O.s.p.).

V prejednávanej veci dovolaním napadnutý rozsudok neobsahuje potrebné vysvetlenie konkrétnych dôvodov, z ktorých odvolací súd vyvodil, že žalobcovi nevznikol nárok na vyplatenie zadrživanej odmeny z dôvodu, že sa jednalo o fakultatívnu odmenu. So zreteľom na to dospel dovolací súd k záveru, že odvolací súd konanie zaťažil tzv. inou procesnou vadou majúcou za následok nesprávne rozhodnutie vo veci (§ 241 ods. 2 písm. b/ O.s.p.). Vzhľadom na túto vadu bolo potrebné rozhodnutie odvolacieho súdu zrušiť a vec mu vrátiť na ďalšie konanie (§ 243b O.s.p.).

Pokiaľ dovolateľ namietal, že zmeňujúci rozsudok odvolacieho súdu spočíva na nesprávnom právnom posúdení veci (§ 241 ods. 2 písm. c/ O.s.p.), treba uviesť, že právnym posúdením je činnosť súdu, pri ktorej zo skutkových zistení vyvodzuje právne závery a na zistený skutkový stav aplikuje konkrétnu právnu normu. Rozsudok odvolacieho súdu nebolo možné v dovolacom konaní podrobiť prieskumu z hľadiska správnosti zaujatých právnych záverov, lebo vzhľadom na zistenú tzv. inú vadu konania nebol pre toto posúdenie daný dostatočný podklad.

Dovolací súd pripomína, že ak dôjde k zrušeniu napadnutého rozhodnutia, súd, ktorého rozhodnutie bolo zrušené, koná ďalej o veci. Pritom je právny názor súdu, ktorý rozhodoval o dovolaní, záväzný (§ 243d ods. 1 O.s.p.).

V novom rozhodnutí rozhodne súd znova o trovách pôvodného a dovolacieho konania (§ 243d ods. 1 O.s.p.).

Toto rozhodnutie prijal senát Najvyššieho súdu Slovenskej republiky pomerom hlasov 3 : 0.

P o u ě n i e : Proti tomuto uzneseniu nie je prípustný opravný prostriedok.

V Bratislave 31. mája 2011

JUDr. Daniela S u ě a n s k á, v.r.
predsedníčka senátu

Za správnosť vyhotovenia: Klaudia Vrauková